

EDİTÖRE MEKTUP / LETTER TO THE EDITOR

DOI: 10.52122/nisantasisbd.1445081

“KENTSEL YENİLEME VE DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE YEREL YÖNETİMLER
VE DEĞİŞEN İŞLEVLERİ” BAŞLIKLİ MAKALEYE DAİR BİRKAÇ NOT

Öğr. Gör. Dr. Selin ENGİN*

* Adıyaman Üniversitesi, Bologna Kurum Koordinatörlüğü.

e-posta: sakbay@adiyaman.edu.tr

ORCID 0000-0002-2356-9414

ÖZ

Ülkemiz yıkıcı depremlerin oluşabilme potansiyelinin olduğu bir coğrafyada bulunmaktadır. Mevcut ve işlevini yitirmiş yapıların yenilenmesinde yerel yönetimlerin rolü büyüktür. Bu rolün bir gerekliliği olarak yerel yönetimler, kendi sorumluluk alanları içerisinde bulunan kentlerin sadece depreme yönelik değil, zaman içerisinde artan nüfusa ve ekonomik özelliklerine göre oluşan yapılaşmayı da doğru şekilde yönlendirmek ve riskli yapıların yenilenmesi hususunu da gerçekleştirmekle yükümlüdür. Son yıllarda yerel yönetimlerin özellikle kentsel yenileme ve dönüşüm sürecinde sahip oldukları yetkilerin, çıkarılan yasalar veya mevcut yasalarda yapılan değişiklikler ile daha merkezi bir yapıya devredildiği gözlemlenmektedir. Bu mektup Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi'nin 2020; 29(3): 25-50 sayfalarında yer alan Şenol Adıgüzel'in "Kentsel Yenileme ve Dönüşüm Sürecinde Yerel Yönetimler ve Değişen İşlevi" başlıklı çalışması ile ilgilidir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Yenileme, Kentsel Dönüşüm, Yerel Yönetimler**Jel Kodları:** H83A FEW COMMENTS ON THE ARTICLE WITH TOPIC “LOCAL GOVERNMENTS IN
URBAN RENEWAL AND URBAN TRANSFORMATION PROCESS AND CHANGING
FUNCTIONS”

ABSTRACT

Our country is located in a region prone to catastrophic earthquakes. Local governments have a great role in the renewal of existing and dysfunctional structures. As a requirement of this role, local governments are obliged to correctly direct the construction of the cities within their areas of responsibility, not only against earthquakes, but also according to the increasing population and economic characteristics over time, and to carry out the renewal of risky buildings. Recently, there has been a shift of authority from local governments to a more centralized structure, particularly in urban redevelopment and transformation, through new laws or amendments to existing laws. This letter is about Şenol Adıgüzel's study titled "Local Governments in Urban Renewal and Urban Transformation Process and Changing Functions", which is on pages 2020; 29(3): 25-50 of the Journal of Contemporary Local Governments.

Keywords: Urban Renewal, Urban Transformation, Local Government**Jel Codes:** H83**Geliş Tarihi/Received:** 29.02.2024**Kabul Tarihi/Accepted:** 04.06.2024**Yayın Tarihi/Printed Date:** 30.06.2024**Kaynak Gösterme:** Engin, S., (2024). "Kentsel Yenileme ve Dönüşüm Sürecinde Yerel Yönetimler ve Değişen İşlevleri" Başlıklı Makaleye Dair Birkaç Not". *İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(12) 376-381.

GİRİŞ

Sayın Editör,

Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi'nin 2020; 29(3): 25-50 sayfalarında yer alan Şenol Adıgüzel'in "Kentsel Yenileme ve Dönüşüm Sürecinde Yerel Yönetimler ve Değişen İşlevi" başlıklı çalışmasını ilgi ile okudum ve bu çalışma için yazarı kutluyorum.

Ülkemiz çok aktif bir sismik bölge olan Alp-Himalaya deprem kuşağında yer almaktadır (Soydan, 2019). Bu sebeple yapıların sağlamlığı ve işlevlerinin devamlılığı büyük önem arz etmekte, yapısal olarak işlevini yitirmiş binaların yenilenmesi gerekliliğini de ortaya çıkarmaktadır. Bu yenilenme durumu kentsel yenilenme ve dönüşüm süreci olarak adlandırılmaktadır ve sadece depremle sınırlı değildir. Kentlerin aktif nüfusuna, demografik ve ekonomik yapısına göre yapılaşmalar çeşitlenmektedir ve bu yapılaşmaların yönlendirilmesi ve mevcut riskli yapıların yenilenmesi yerel yönetimlerin sorumluluk alanına girmektedir. Çağdaş yönetim anlayışında yerel yönetimlerin bu hususlara dair kanunlarla tesis edilmiş yetkileri bulunmaktadır. Bu noktadan hareketle yazar, yerel yönetimlerin etkinliğini ve tarihsel süreç içerisindeki gelişimini incelemiş ve Osmanlı'nın merkezci anlayışının bir sonucu olarak gelen ağır vesayetin Cumhuriyet sonrasında uzanan süreçteki gelişimini ortaya koymuştur. Yazar, ortaya çıkan kentsel sorunların çözümünde en etkin birimlerin, soruna en yakın konumda bulunan yerel yönetim birimleri olduğunu ifade etmektedir. Ancak tarihsel süreç içerisinde yerel yönetimlerin özellikle kentsel dönüşüm uygulamaları ile ilgili olan yetkilerinin, ilgili kanun maddeleri ışığında aşındırıldığının ve karar verme yetkilerinin de giderek merkezileşmeye uğradığının da altını çizmektedir (Adıgüzel, 2020).

Yazara göre kentsel dönüşüm ve dönüşüm konuları yerel yönetimleri doğrudan etkileyen konular olmakla birlikte, yerel-merkez iş birliği ve eşgüdümü de gerektirmektedir. Yazar son zamanlarda arka arkaya yaşanan depremlerin kentsel yenileme ve dönüşüm için ne kadar acil bir ihtiyaç olduğu düşüncesinin yeniden gündeme taşınmasına neden olduğundan bahsetmiş ve deprem riskinin yüksek olduğu illerde ertelenmiş olan kentsel yenileme ve dönüşüm çalışmalarının bir an önce yapılmasının önemini vurgulamıştır. Bu bağlamda merkezi yönetimin son dönemde büyük ölçüde artan yetkilerinin çağdaş yönetim anlayışına uygun olarak yerel yönetimlere dağıtılmasını, karşılıklı iş birliği ve koordinasyon içinde hareket edilmesini, kısa vadeli kazanımlara dayalı ve müteahhitlerin kârına öncelik veren yaklaşımlardan ziyade şeffaf ve katılımcı değerleri dikkate alan politikalar oluşturulmasını önermiştir (Adıgüzel, 2020).

Yazarın bu görüşlerine aynen katıldığımı belirtmekteyim. Çalışma içerisinde de ortaya konulduğu üzere riskli alanları en yakından tespit edebilecek olan yerel yönetimlere 5366 sayılı Yasa kapsamında verilen "yenileme alanları" kararlarını alma yetkisinin (Resmi Gazete, 2005), 700 sayılı KHK değişiklikleri (Resmi Gazete, 2018) ve 6306 sayılı Yasa'nın Uygulama Yönetmeliği'nde belirtildiği üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın uygun gördüğü taleplerin Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanmasına dair değişiklikler ile elinden alınması (Resmi Gazete, 2019), yerel yönetimlerin kentsel dönüşüm hususundaki yetkilerini kısıtlamakta ve merkezileşen bir karar mekanizmasının yerleşmesine sebebiyet vermektedir.

Merkezileşme, belirli durumlarda alınan kararların tek elden hızlı bir şekilde uygulamaya konulması avantajına sahip olsa da; kentsel politikaların oluşturulması, riskli alanların tespiti ve bu riskli alanları bertaraf edebilecek kentsel dönüşüm uygulamalarının ortaya konulabilmesi konusunda istenilen ölçüde yeterli olamayabilir. 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı Yasa (Resmi Gazete, 2012) ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın bu hususlarda yerel yönetimlerin yetkilerini devralması merkezileşmenin diğer bir adımı olmakla beraber ne kadar verimli sonuçlar doğurduğu da bir tartışma konusudur.

Özellikle 1999 ve 2023 depremleri gibi şiddetli depremlerin tekrar olabileceği ve depremler sonucunda binlerce kişinin ölebileceği ya da evsiz kalabileceği ülkemizde, riskli yapılara ait atılacak adımlara yerel yönetim birimleri ile eşgüdümlü çalışılmadan karar verilmesi ve kentsel dönüşüm gibi önemli bir hususta yerel yönetimlerin yetkilerinin devredilerek sadece merkezi

bir yaklaşımın ele alınmasının ne düzeyde olumlu sonuçlar ortaya çıkardığı incelenmesi gereken bir durumdur.

Derin bir tarihsel geçmişi olan, çok çeşitli tarihsel yapılara ev sahipliği yapan, bunun yanında yoğun bir şekilde göç alan ve şiddetli depremler yaratacak aktif faylara da sahip olan ülkemizde, kültürel/tarihsel dokuyu bozmadan, riskli ve rezerve alanları tespit ederek gerekli müdahalelerin yapılabilmesi, doğru kararların alınabilmesi hususunda yerel yönetimlerden bağımsız bir şekilde hareket edilmesinin yanlış olduğunu düşünmekteyim. Çağdaş yönetim anlayışının bir parçası olan yerellik ilkesinin de bir gereği olarak, kentsel dönüşüm hususunda esas sorumluluğa sahip olması gereken yerel yönetimlerin merkez ile eşgüdümlü olarak hareket etmesinin daha doğru bir yaklaşım olduğuna inanmaktayım. Bu şekilde yapılacak olan uygulamaların verimliliğinin de artacağını düşünmekteyim.

Saygılarımla.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Ş., (2020). “Kentsel Yenileme ve Dönüşüm Sürecinde Yerel Yönetimler ve Değişen İşlevleri”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 29 (3), 25-50.

Resmi Gazete, (2018). *Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (07. 07. 2018)*, Sayı:30471.

Resmi Gazete, (2005). *Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun (05. 05. 2005)*, Sayı: 25866.

Resmi Gazete, (2012). *On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (06. 12. 2012)*, Sayı: 28489.

Resmi Gazete, (2019). *6306 Sayılı Kanun’un Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (21. 06. 2019)*, Sayı: 30808.

Soydan, S., (2019). Doğrusal Analiz Yöntemi ile Mevcut Bir Betonarme Yapının Performans Değerlendirilmesi ve Güçlendirme Tahkiklerinin Yapılması, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

EXTENDED ABSTRACT

A FEW COMMENTS ON THE ARTICLE WITH TOPIC “LOCAL GOVERNMENTS IN URBAN RENEWAL AND URBAN TRANSFORMATION PROCESS AND CHANGING FUNCTIONS”

Introduction and Research Purpose: Our country is located in a region prone to catastrophic earthquakes. Local governments have a great role in the renewal of existing and dysfunctional structures. As a requirement of this role, local governments are obliged to correctly direct the construction of the cities within their areas of responsibility, not only against earthquakes, but also according to the increasing population and economic characteristics over time, and to carry out the renewal of risky buildings. Recently, there has been a shift of authority from local governments to a more centralized structure, particularly in urban redevelopment and transformation, through new laws or amendments to existing laws. This is a significant area of interest that entices researchers to examine the current situation. The purpose of this research is to assess Şenol Adıgüzel's study titled "Local Governments in Urban Renewal and Urban Transformation Process and Changing Functions", which is on pages 2020; 29(3): 25-50 of the Journal of Contemporary Local Governments.

Literature Review: Our country is located in the Alpine-Himalayan earthquake zone, which is a very active seismic region (Soydan, 2019). For this reason, the durability of buildings and the continuity of their functions are of great importance, and it also reveals the necessity of renewing buildings that have lost their structural functions. This renewal situation is called the urban renewal and transformation process and is not limited to earthquakes. Settlements are diversifying according to the active population, demographic and economic structure of cities, and directing these constructions and renewing existing risky structures fall within the responsibility of local governments. In the modern management approach, local governments have powers established by law regarding these issues. Starting from this point, the author examined the effectiveness of local governments and their development in the historical process and revealed the development of heavy tutelage, which came as a result of the centripetal understanding of the Ottoman Empire, in the process extending after the Republic. The author states that the most effective units in solving emerging urban problems are the local government units located closest to the problem. However, it also underlines that in the historical process, the powers of local governments, especially regarding urban transformation practices, have been eroded in the light of the relevant law articles and their decision-making powers have become increasingly centralized (Adıgüzel, 2020).

Methodology and Findings: In this study, the relevant publication was evaluated in the light of existing law, decree laws and regulations. According to the author, although urban transformation and transformation issues are issues that directly affect local governments, they also require local-central cooperation and coordination. The author mentioned that the earthquakes that have occurred recently have caused the idea of the urgent need for urban renewal and transformation to be brought to the agenda again and emphasized the importance of carrying out urban renewal and transformation works that have been postponed in provinces with high earthquake risk as soon as possible. In this context, he suggested that the powers of the central government, which have increased greatly in the recent period, should be distributed to local governments in accordance with the modern management approach, to act in mutual cooperation and coordination, and to create policies that take into account transparent and participatory values rather than approaches based on short-term gains and prioritizing the profits of contractors (Adıgüzel, 2020).

Conclusions and Recommendation: I would like to state that I completely agree with these views of the author. Although centralization has the advantage of quickly implementing decisions taken in certain situations from a single source; It may not be sufficient to create urban policies, identify risky areas and introduce urban transformation practices that can eliminate these risky areas. The fact that the Ministry of Environment and Urbanization took over the powers of local governments in these matters with the Law No. 6360 enacted in 2012 (Official Gazette, 2012) is another step of centralization, but it is also a matter of debate how effective it is. In our country, which has a deep historical past, hosts a wide variety of historical structures, as well as intense migration and active faults that will cause severe earthquakes, it is important to make the necessary interventions by identifying risky and reserved areas without damaging the cultural/historical texture, and to make the right decisions. I think it is wrong to act independently of local governments in terms of obtaining as a requirement of the principle of locality, which is a part of the modern management approach, I believe that it is a more correct approach for local governments, which should have the main responsibility for urban transformation, to act in coordination with the center. I think that the efficiency of applications carried out in this way will also increase.

KATKI ORANI BEYANI VE ÇIKAR ÇATIŞMASI BİLDİRİMİ

Sorumlu Yazar <i>Responsible/Corresponding Author</i>	SELİN ENGİN			
Makalenin Başlığı <i>Title of Manuscript</i>	“KENTSEL YENİLEME VE DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE YEREL YÖNETİMLER VE DEĞİŞEN İŞLEVLERİ” BAŞLIKLIL MAKALEYE DAİR BİRKAÇ NOT			
Tarih <i>Date</i>	04.07.2024			
Makalenin türü (Araştırma makalesi, Derleme vb.) <i>Manuscript Type (Research Article, Review etc.)</i>	EDİTÖRE MEKTUP			
Yazarların Listesi / List of Authors				
<i>Sıra No</i>	Adı-Soyadı <i>Name - Surname</i>	Katkı Oranı <i>Author Contributions</i>	Çıkar Çatışması <i>Conflicts of Interest</i>	Destek ve Teşekkür (Varsa) <i>Support and Acknowledgment</i>
1	SELİN ENGİN	%100	Araştırma kapsamında herhangi bir kişiyle ve/veya kurumla çıkar çatışması/ilişkisi bulunmamaktadır	-